

zaključci? Duševno zdravlje je stvar statistike. U pitanju je samo to da se nauči misliti onako kako oni misle. Samo što...!

Križulja mu se među prstima činila debela i nezgrapna. On počeo zapisivati misli koje su mu dolazile u glavu. Prvo napisao krupnim, neposrednim štampanim slovima:

SLOBODA JE ROPSTVO

Zatim gotovo bez predaha ispisa ispod toga:

DVA I DVA SU PET

Ali tu se pojavi neka prepreka. Kao da je uzmicao pred nečim, duh mu se nije mogao usredsrediti. Znao je da zna šta je na redu, ali se za trenutak nije mogao setiti. Uspe da se seti samo svesnim naporom; misao mu nije došla sama od sebe. On napisao:

BOG JE MOĆ

Prihvatao je sve. Prošlost je izmenjiva. Prošlost se nikad nije menjala. Okeanije je u ratu s Istazijom, Okeanija je oduvek u ratu s Istazijom. Džons, Aronson i Raterford su krivi za sve čime ih je optužba teretila. On nikad nije video fotografiju koja je pobijala njihovu krivicu. Ona uopšte nije ni postojala; on ju je izmislio. Setio se da se sećao protivrečnih stvari, no to su bile lažne uspomene, proizvodi samozavaravanja. Kako je sve to bilo lako! Treba se samo predati; sve ostalo dolazi samo po sebi. To je kao kad čovek pliva uz struju koja ga gura natrag ma koliko se naprezao, a zatim najednom reši da se okrene i pođe niza struju umesto protiv nje. Ništa se nije menjalo sem plivačevog položaja: ono predodređeno je u svakom slučaju čekalo na kraju. Sve je bilo lako sem...!

Sve može biti istina. Takozvani prirodni zakoni su koještarija. Zemljina teža je besmislica. "Ja bih mogao", rekao mu je O'Brajen, "uzleteti s ovog poda kao mehur sapunice, kad bih hteo." Vinston to razradi. "Ako on misli da je uzleteo s poda, i ako ja u isto vreme mislim da ga vidim kako uzleće, onda se to zaista dešava." Odjednom, kao potopljena olupina koja se najednom probija na površinu vode, u glavu mu se probi misao: "Ne dešava se. Mi samo zamišljamo da se dešava. To je halucinacija." On je smesta odgurnu u stranu. Greška je bila očigledna. Podrazumevalo se da postoji 'stvarni' svet gde su se odvijala 'stvarna' zbivanja. Ali kako takav svet može postojati? Šta znamo o bilo čemu, sem onoga što saznajemo preko svog duha? Sve što se događa, događa se u duhu. Šta god se dešava u duhu, odista se dešava.

Nije imao teškoća da ukloni tu grešku; nije bio ni u opasnosti da joj podleže. On ipak shvati da mu ta misao nije ni trebalo da dođe u pamet. Duh treba da stvori sebi neku slepu mrlju kad god se ukaže kakva opasna misao. Taj proces bi trebalo da bude automatski, instinktivan. U novogovoru se zvao zlostavljanje.

On se dade na vežbanje u zlostavljanju. Predstavi sebi tvrdnje 'Partija kaže da je zemlja pljosnata', 'Partija kaže da je led teži od vode' -i izvežba se da ne primećuje ili da ne shvata argumente koji su tome protivrečili. Nije bilo lako. Bila je potrebna velika moć rezonovanja i improvizacije. Na primer, aritmetički problemi koji su proizilazili iz tvrdnje 'dva i dva su pet' bili su van njegovih intelektualnih moći. Bila je takođe potrebna i izvesna duhovna gimnastika, sposobnost da se u jednom trenutku primenjuje najsuptilnija logika, a u drugom previđaju i najgrublje logičke greške. Glupost je bila isto toliko potrebna koliko i inteligencija, i isto toliko teško dostižna.

Jednog dana - mada 'jednog dana' nije pravi izraz; moglo je isto tako biti i pola noći; dakle: jednom - on zapade u čudno, blaženo sanjarenje. Išao je hodnikom očekujući metak. Znao je da će ga idućeg trenutka metak pogoditi. Sve je bilo sređeno, izglađeno, pomireno. Nije više bilo sumnji, prepirki, bola, straha. Telo mu je bilo zdravo i snažno. Hodao je lakim koracima,